

Rekviem

Az Orvostovábbképző Intézet alapításának ötvenedik évfordulójára

Forgács Iván

*Itt van, király, ki tetteidet
Elzengi, mond az agg;
S fegyver csörög, haló hörög
A mint húrjába csap.*
(Arany János: A walesi bárdok)

Abúcsúztatóban mindig önmagunkat siratjuk, hiszen az elhunytal saját életünk egy darabja is sírba szállt. Éppen húsz évet töltöttem együtt az elhunytal, és ez talán mindkettőnk legszebb férfikora volt. Együtt fejlődünk, együtt próbáltunk – sikerrel – a hazai szakorvosképzésnek és továbbképzésnek nemzetközi elismertséget szerezni; együtt próbáltunk – sajnos felerészben sikertelenül – megmenekülni a korai haláltól, hiszen ez a 46 év (1956–2002)

még a magas hazai „idő előtti mortalitási” viszonyok mellett is drámái.

Az OTKI névváltoztatásai pályájának fel-, majd lefelé ívelését is jelzik egyben.

Az OTKI névváltoztatásai pályájának fel-, majd lefelé ívelését is jelzik egyben. A harmincévesen elért Orvostovábbképző Egyetem (OTE) elnevezés az igazi egyetemé válás lehetőségét tárta az intézmény elé, majd a halálos kór elleni heroikus küzdelem során, átmeneti remissziót jelentő Hajnal

Imre Egészségtudományi Egyetem (HIETE) a régi dicsőség romjain való drámai megkapaszkodás időszaka, és végül a Semmelweis Egyetem Egészségtudományi Kara (SE-ETK) a teljes reménytelenség, az elkerülhetetlen megszűnés korszaka volt.

A két kar viszonya sohasem volt felhőtlen.

A magyar orvostovábbképzés közel 140 éves múltira tekint vissza. Az Orvostovábbképző Intézet ezen ügyegységes és szervezett volta érdekében alakult meg, és ennek jelentőségét még az sem kisebbíti, hogy ez akkor, 1956. január 1-jén szovjet mintára történt.

Az 1973-ban egyetemi rangot kapott többkarú (Továbbképző Kar és Egészségügyi Főiskolai Kar) felsőoktatási intézmény feladatai közé tartozott az orvosok, fogorvosok és gyógyszerészek továbbképzésének irányítása, szervezése, ellenőrzése és ellátása (az ország többi orvostudományi egyetemének és

egészségügyi intézményeinek bevonásával); az orvosok, fogorvosok és gyógyszerészek szakképzése és vizsgáztatása; az egészségügyi szakemberek főiskolai szintű képzése.

A két kar viszonya sohasem volt felhőtlen. A Továbbképző Kar az idős férj féltékenységevel nézte a fiatal hitves, az Egészségügyi Főiskolai Kar dinamikus fejlődését, és arisztokratikus különállásával becsülte le a magyar egészségügyben végzett valóban úttörő tevékenységét. Mint az igaz mesékben, a fiatal hitves már az idős férj haldoklása alatt kokettálni kezdett az új jegyessel, és özvegyi fátylát gyorsan levetve, leánykori nevét megtartva Semmelweis Egyetem Egészségügyi Főiskolai Kar néven, ma annak boldog és még fejlődésképes hitvese. Köztünk szólva, igaza volt – ő lépést tudott tartani az új idők kihívásaival, míg az idős és önmaga tekintélyétől megszédült Továbbképző Kar az oki terápiát fel nem ismerve, a folytonos névváltoztatásokkal a menekülés hamis útját választotta, és meg sem próbált az egészségügyek igazi egyetemévé, akár közép-európai központjává fejlődni.

De „Temetni jöttem Caesart, nem dicsérni./A rossz, mit ember tesz, túléli őt;/A jó gyakorta sírba száll vele.” Íme, Shakespeare örök érvényű szavai még a hazai felsőoktatás-politikára is igazak!

Az OTKI keretében működött 1958-tól az Országos Szakorvosképesítő Vizsgabizottság, majd jogutódként 1974–2000 között az Országos Szakképesítő Bizottság (OSZB). Nem nehéz kiszámítani, hogy az a fiatal orvos, aki elsőik között tette le első szakvizsgáját, ma 76-77 éves! Ebből következik, hogy a Magyarországon szakvizsgát szerzett és még működő orvosok, fogorvosok és gyógyszerészek mindegyike ezeknél a vizsgabizottságoknál szerezte szakképesítését. 1961-ben magam is az Országos Szakorvos-képesítő Vizsgabizottságnál szakvizsgáztam, majd 1983–1990 között mint oktatási rektorhelyettes irányíthattam a szakorvosképzést. 1990-

A cikk szövegének egyes részei megjelentek a Dental Hírek 2002/3. számában.

től, mintegy tíz esztendőn át, megszüntetéséig lehettem az OSZB elnöke. Ma is büszke vagyok rá, hogy ebben a tíz évben mintegy húszezer orvos, fogorvos szakvizsgáját bonyolítottuk úgy, hogy a vizsgáztatást az OSZB szervezte és ellenőrizte ugyan, de a vizsgáztatók a hazai orvosegyetemek professzorai és a vezető egészségügyi intézmények tudományos minősítéssel bíró kiemelkedő szakemberei voltak. A szakképzés színvonalát a mai magyar orvosi, fogorvosi kar szakmai teljesítménye fémjelzi, amely a hazai egészségügy romló anyagi viszonyai között is megtartotta európai színvonalát.

Már az OTKI megalakítását elrendelő minisztertanácsi határozat (1956) előírta az orvosok három-öt évenként ismétlődő kötelező továbbképzését, amely azt jelentette, hogy a Továbbképző Kar évenként 2000–6000 orvos, fogorvos, gyógyszerész szakmai továbbképzését (tanfolyamos, speciális, egyéni formákban) szervezte és ellenőrizte. Durván számítva húsz év alatt mintegy százezer orvos, fogorvos és gyógyszerész fordult meg tanfolyamainkon. Nem hiszem, hogy van olyan orvos, fogorvos hazánkban, aki ne vett volna részt az OTKI, OTE, HIETE valamelyik továbbképzésén. Büszke vagyok rá, hogy ezt a tevékenységet – beleértve szűkebb szakterületemet, a társadalomorvosant is – 1982-től húsz éven át személyesen végezhettem, és 1983–90 között oktatói rektorhelyettesként, majd 1990–93 között rektorként irányíthattam.

A Semmelweis Egyetem Egészségtudományi Kara megrogyva, megtörve, de még belesóhajtott a harmadik évezredbe. 2001. december 31-én önmaga választotta megszűnését. A küzdelem helyett a suicidiumot. Hiába, a problémamegoldásnak ez a módja hungarikum. Hamvai – a hazai egészségügy magasan képzett szakemberei – szétszóródtak az Országos Gyógyintézeti Központ Szabolcs utcai telephelyén, a Semmelweis Egyetem általános orvosi, fogorvosi és gyógyszerészeti, egészségügyi főiskolai karain, az ország és talán a nagyvilág egészségügyi intézményeiben. Béke velük! Kísérje siker további pályájukat!

És, ha Arany walesi bárdjának húrjaival zengtem e dicső tetteket, hadd zárjam ezt a rövid nekrológot a kétféle walesi bárdok közül a másikkal:

„Most már orgia és eszeveszett/Haláltánc már a nemes urak tánca/S dühbe csapott a béres igricek/Vesztük-érző, úr-dicsérő románca.” (Ady Endre: *Kétféle velszi bárdok*)

A gyászolóknak reményt ad a feltámadás. Feltámadunk? Nem hiszem!

dr. Forgács Iván
az agg, aki húrjába csap...

A Továbbképző
Kar meg sem
próbált az
egészségtudo-
mányok igazi
egyetemévé
fejlődni.

Illusztráció: Fodor Tímea

